

פיקניק התה של אילת

כתבה : נעמי בן-גור

איורים: כריסטינה קדמון

הוצאת הקיבוץ המאוחד 1997

על הספר

אבא ואיילת מוזגים לאימא כוס תה ותוך כדי כך מספר אבא לאיילת כי "התה גדל על שיח, ומולדתו בארץ סין. יש לו עלים קטנים ומאורכים כמו עיניים סיניות...". משפט זה הוא המפתח לסיפור. בעקבות דבריו של אבא יוצאת איילת לחפש בחצר "עלים קטנים ומאורכים" כדי להכין מהם תה. איילת רוצה להזמין את ידידיה לפיקניק של תה. היא יורדת לחצר ומחפשת עלי שיח של תה. במקום זאת היא מוצאת שקיק תה מחובר לחוט. בתחילה איילת מאוכזבת שלא מצאה שיח תה אמיתי אך מיד היא מחליטה לערוך משתה תה אמיתי לקרובי משפחתה. היא חוזרת לביתה ואוספת את שקיות התה שמוצאת בבית, קושרת אותן לשיח בגינה ומזמינה את קרובי משפחתה והשכנה ל"פיקניק תה בארץ סין". חשוב לציין את שיתוף הפעולה של כל בני המשפחה במשחק הדמיוני של התה שצומח על השיח בחצר.

פעילות בעקבות הסיפור

דמיון ומציאות

אילת קושרת שקיות תה לשיח וכך הופכת אותו לשיח תה. אפשר לדבר על סיפורים ושירים העוסקים בנושאים דומים. למשל "זרעים של מסטיק" של לאה נאור. המורה תבקש

מהתלמידים לספר על אפשרויות נוספות לפתור בעזרת הדמיון רצונות שאי אפשר לממש במציאות.

הבנת הנקרא

לתלמידים:

1. מה קרה לשקיות התה?
בספר לא מסופר כיצד הגיעו שקיות התה לחצר. מצאו רמזים מי עשה זאת.
(לדוגמה: איילת התגנבה אל המטבח (לאיזו מטרה?); איילת שתקה והביטה בחלון (מדוע?)
איילת הסתלקה בפנים נבוכים (מאיזו סיבה?)
2. מה אומר אביה של איילת כשנעלם כל התה מהבית.
3. בספר מוצגים סוגים שונים של תה. כל תה מתייחס לאחד מאברי פניה של איילת.
כתבו לאיזה חלק מפניה של איילת משווים כל כוס תה. (במקום לכתוב אתם יכולים לצייר).

כמו ה _____ של איילת

תה קינמון

כמו ה _____ של איילת

תה תפוחים

כמו ה _____ של איילת

תה דובדבנים

4. כל אחד מן האורחים הביא כיבוד לפיקניק תה בארץ סין.
מתחו קו בין האורחים לבין הדברים שהביאו.

שם האורח/ת	מה הביא/ה למשתה
סבתא	סוכר, כוסות ושמיכה גדולה
הדוד אהרון	תרמוס עם מים רותחים
רנה השכנה	עוגת שמרים
אבא	שוקולד
אימא	חומיות

5. האם גם אתם ערכתם פעם "פיקניק של תה" או משתה תה? אם כן ספרו עליו או ציירו.

צורות עלים

בסיפור מתוארים עלים שונים. המורה תצייר על הלוח את צורות העלים השונות, תסביר את השמות, ותבקש מהתלמידים להביא לכיתה עלים שנראים כמו העלים המוזכרים בספר:

עלים משוננים

עלים מאוצבעים

עלים בצורת לב

עלים קטנים

עלים מוארכים

התלמידים ישלימו:

עלים משוננים דומים ל-----

עלים מאוצבעים דומים ל-----

צבעים, גוונים וביטויי הקטנה

בין העלים מבצבים גוונים שונים:

משהו חום אדמדם

משהו לבנבן

משהו חום צהבהב

אפשר לדבר בכיתה על גוונים הנוצרים משילובי צבעים, ולבקש מהתלמידים לצבוע צורות בגוונים מדמיונם. אפשר לשים לב גם **לצורת ההקטנה**: אדמדם, לבנבן. לבדוק עם התלמידים באילו הזדמנויות נוספות אנחנו נתקלים בצורות הקטנה: כלבלב, חתלתול, ועוד.

מצלול

אפשר להפנות את תשומת ליבם של התלמידים לשימוש בצלילים לצורך העברת החוויה: שורות רבות בספר בנויות על משחק בצלילים.

לדוגמה: פעלים שיש להם צליל משותף:

"חיפשה גיששה תלשה שלפה"

או תיאורי קולות:

"רוח קלה נשבה וענפי השיח רחשו:

שששקיות...שששקיות...

צקצקה הממטרה בדשא:

תה-תה- תה..."

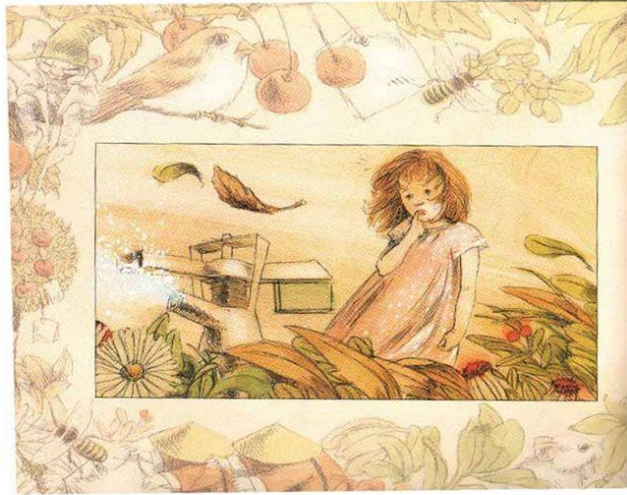
האיור בספר

כריטינה קדמון איירה את הספר. לאיור בספר זה חיים משלו. כל האיורים נצבעו בצבעי תה לגווני השונים ומוסיפים לסיפור עניין נוסף.

פעילות בעקבות האיורים

לתלמידים:

א.

- באיור שלפניכם נראית איילת שקועה במחשבות.
1. ספרו על מה חושבת איילת ומה מטריד את מחשבותיה?
 2. התבוננו היטב באיור (רמז: גם באיור המסגרת) . מי הם חבריה של איילת?
 3. המחיצו שיחה אפשרית בין איילת ובין חבריה.

ב

- באיור זה מתכנסים כל ידידה המבוגרים של איילת לפיקניק התה.
- מי בא לפיקניק? (התבוננו היטב באיור).

- מה אמר כל אחד מהמוזמנים כשראה את שיח התה?

תה

הפעילות הקשורה בתה יכולה לשלב את הנושא בין היתר עם ספרות, היסטוריה, הכרת תרבויות שונות, ומיומנויות של זיהוי כלל ופרטים. אפשר לבקש מהתלמידים לחפש (בעזרת המבוגרים) מידע על תולדות התה. לדוגמה, אחד האתרים באינטרנט (באנגלית) מספר גרסה על תולדות התה: אחת האגדות מספרת שהתה התגלה בסין לפני 5000 שנים. הקיסר שן נונג דרש שכל מי השתייה יורתחו כאמצעי זהירות. בקיץ אחד כאשר ביקר באזור מרוחק של ממלכתו הוא עצר לנוח ומשרתיו הרתיחו תה, עלים יבשים משיח קרוב נפלו לתך המים. המים הפכו חומים, הקיסר שתייה ומצא את המשקה מאד מרענן. כך לפי אגדה זו נוצר התה. ישנן כמובן גרסאות נוספות שאפשר למצוא באתרים השונים.

שתיית התה התפתחה בארץ סין, משם עברה ליפן, אחר כך לאירופה ואחר כך לארצות הברית.

פעילות לתלמידים- סוגי תה

התה הוא משקה נפוץ מאד בעולם.

אילו סוגי תה אתם מכירים?

- **איסוף מידע וכתובה:** בקשו ממישהו מבוגר במשפחתכם לבוא איתכם לסופרמרקט הקרוב למקום מגוריכם, ורשמו אילו סוגי תה נמצאים על המדפים.
- **מיון:** חלקו בטבלה את סוגי התה לקבוצות, למשל: חליטות צמחים, תה עם טעמים שונים, צבעי תה שונים, ועוד.
- **התנסות:** נסו להכין לעצמכם (בעזרת אחד המבוגרים) תה מסוגים שונים. איזה סוג תה אהוב עליכם?

למורה/מנחה

בסיפורים רבים מתוארות מסיבות דומות למשתה התה שעורכת איילת. כדאי להפגיש את המסיבות הללו עם הקוראים. כמו המסיבות שעורכים **פו הדוב, עליסה בארץ הפלאות, בילבי, פינוקיו, ועוד.** ראו גם באתר **דףדף**. אפשר לערוך עם הילדים "משתה תה" ובו יוזכרו או יסופרו קטעים מתוך הסיפורים הללו.

לשון

לתלמידים:

דימויים

מה דומה למה: השלימו-כל תשובה הגיונית תתקבל.

- עלים מאורכים כמו-----
- עיניים כחולות כמו-----
- עננים כמו-----
- צמר רך כמו-----
- לבן כמו-----
- גבוה כמו-----
- חכם כמו-----
- עגול כמו-----
- מתוק כמו-----

מילון

- חפשו במילון את משמעות השם "חליטה".
 - השלימו את המשפטים הבאים בעזרת מחסן המילים שאחריהם:
כדי ל----- עלי תה צריך ל----- מים על העלים, לחכות מספר דקות ואחר כך ל-----
לכוסות. צריך ל----- לאט כדי לא ל----- את הלשון. אפשר ל-----
את התה בסוכר או בדבש.
- מחסן מילים:** למזוג, לכוות, לחלוט, ללגום, להמתיק, לצקת.

צירופי לשון

התלמידים יבינו את צירופי הלשון וישתמשו בהם כדי לבנות משפטים חדשים.

רעיון התגנב לליבה של איילת

כרעה איילת על ברכיה

שלחה את ידה

אימצה איילת את עיניה

הכינו

ד"ר רחל עזוז

ד"ר איה מרבך

מחברות סדרת ספרי הלימוד "לשון ועוד"